

ISSN 2307-0404

МЕДИЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ

**2016,
Том XXI,
2**

МЕДИЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ

2016 Том XXI № 2 ч.1

Науковий журнал ДЗ «Дніпропетровська медична академія
Міністерства охорони здоров'я України»

Виходить 4 рази на рік
Заснований у 1996 році

- Кошля В.І., Піскун А.В.** Особливості вегетативної регуляції ритму серця у хворих на цукровий діабет 2 типу в поєднанні з ішемічною хворобою серця та її зміни під впливом бісопрололу
- Мавропуло Т.К., Казницька Н.М.** Функціональні закрепи в немовлят – погляд на проблему
- Мавропуло Т.К., Соколова К.Ю., Капшученко Н.С.** Особливості розвитку дітей раннього віку, які перенесли асфіксію при народженні
- Мироненко О.В.** Можливості використання оклюзійної спірометрії у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень
- Найденюва Е.В., Лысий И.С., Чайка А.А., Приступя О.С.** Эффективность розувастатина у пациентов с метаболическим синдромом и сахарным диабетом 2 типа
- Науменко Л.Ю., Концур В.М., Крутикова Н.Ю., Борисова І.С., Березовський В.М., Дерій Н.В.** Питання експертизи стійкої непрацездатності в практиці лікарів загальної практики - сімейної медицини
- Перцева Т.О., Мальяр К.Ю., Чуб Д.І.** Супутні захворювання як фактори, що впливають на ступінь компенсації гіпотиреозу у хворих після оперативних втручань з приводу раку щитоподібної залози на фоні замісної терапії
- Плеханова Т.М., Харитонова О.Н., Перехрест І.М.** Особливості фізичного розвитку недоношених немовлят на першому році життя
- Потабашний В.А., Фесенко В.І., Кузьміна Г.П., Василенко А.М., Маркова О.Я., Швец С.В.** Застосування сучасних інноваційних технологій у підготовці лікарів-інтернів загальної практики - сімейної медицини
- Решетілов Ю.І., Дмитрієва С.М., Васильченко О.Ю., Протченко Н.М., Цаприка О.Ф.** Неінвазивний скринінг коморбідних захворювань гепатобіліарної зони та підшлункової залози у практиці сімейного лікаря
- Степаненко Т.І., Христосова І.М., Остромецька В.М.** Особливості перебігу гострих респіраторних захворювань у дітей з бронхолегеневою дисплазією
- Чухриєнко Н.Д.** Обоснование позитивного давления на выдохе и дополнительного «мертвого» пространства для лечения бронхо-легочных заболеваний
- 67 Koshlia V.I., Piskun A.V.** Features of the autonomic regulation of the heart rhythm in patients with type 2 diabetes mellitus combined with coronary heart disease and its changes under the influence of bisoprolol
- 72 Mavropulo T.K., Kazytzka N.M.** Functional constipation in babies – a look at the problem
- 76 Mavropulo T. K., Sokolova K.Y., Kapshuchenko N.S.** Features of development of infants with birth asphyxia
- 79 Myronenko E.V.** Possible applications of occlusive spirometry in patients with chronic obstructive pulmonary disease
- 83 Naydyonova E.V., Lysyi I.S., Chayka A.A., Prystupa O.S.** Efficiency of rozuvastatin in patients with a metabolic syndrome and diabetes mellitus type 2
- 87 Naumenko L.Yu., Kontsur V.M., Krutikova N.Yu., Borisova I.S., Berezovsky V.M.** The issues of permanent disability examination in the practice of general practitioners of family medicine
- 92 Pertseva T.O., Malyar E.Yu., Chub D.I.** Concomitant diseases as factors that affect the degree of compensation of hypothyroidism in patients after surgery for cancer of the thyroid gland on the background of replacement therapy
- 97 Plekhanova T.N., Kharitonova O.N., Perehrest I.M.** Features of physical development of premature infants in the first year of life
- 100 Potabashniy V.A., Fesenko V.I., Kuzmina H.P., Vasylenko A.M., Markova O.Ya., Shvets S.V.** Introducing modern innovation technologies in the training of interns of general practice-family medicine
- 103 Reshetilov Y.I., Dmitrieva S.M., Vasil'chenko O.Yu., Protsenko N.M., Tsapryka O.F.** Noninvasive screening of comorbide diseases of hepatobiliary zones and pancreas in the family doctors practice
- 107 Stepanenko T.I., Hristosova I.N., Ostrometskaya V.M.** Peculiarities of acute respiratory infections course in children with bronchopulmonary dysplasia
- 110 Chuhrienko N.D.** Justification of positive inspiratory pressure and the additional "dead" space in the treatment of bronchopulmonary diseases
- ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ - СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ**
- Височина І.І., Башкірова Н.С., Крамарчук В.В., Гайдук О.І., Черниловський А.В., Єфімова Н.О., Росицька О.А., Яшкіна Т.О.** Досвід застосування пізнавальних ігор як методу підвищення мотивації лікарів-інтернів
- Ждан В.М., Шылкіна Л.М., Голованова І.А., Бабаніна М.Ю., Кітура С.М., Кир'ян О.А., Ткаченко М.В., Лебідь В.Г.** Досвід впровадження інформаційних технологій та основні напрямки удосконалення підготовки сімейних лікарів
- Клигуненко О.М., Муризіна О.Ю.** Про засвоєння узагальнених вмінь і клінічних навичок з реаніматології та початкової інтенсивної терапії інтернами сімейної медицини
- 116 Vysochina I.I., Bashkirova N.S., Kramarchuk V.V., Gajduk O. I., Chernilovskij A.V., Yefimova N.O., Rositska O.A., Jashkina T.O.** Experience of cognitive games use as a method of increasing motivation in interns
- 119 Zhdan V.M., Shylkina L.M., Golovanova I.A., Babanina M.Ju., Kitura Je.M., Kur'jan O.A., Tkachenko M.V., Lebid' V.G.** The experience of information technology implementation and basic directions of improving family doctors training
- 121 Kligenko E.N., Muryzina O.J.** On mastering clinical skills and abilities on resuscitation and initial intensive therapy by the interns of family medicine
- PROBLEMS IN TRAINING OF GENERAL PRACTITIONER – FAMILY DOCTOR**

УДК 614.253.2-055:378.147:004.7

**В.А. Потабашиїї,
В.І. Фесенко,
Г.П. Кузьміна,
А.М. Василенко,
О.Я. Маркова,
С.В. Швець**

**ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ
ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ
ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ-СІМЕЙНОЇ
МЕДИЦИНИ**

*ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
факультет післядипломної освіти
кафедра терапії, кардіології та сімейної медицини
(зав. – д. мед. н., проф. В.А. Потабашиїї)
вул. Дзержинського, 9, Дніпропетровськ, 49044, Україна
SE «Dnipropetrovsk medical academy of Health Ministry of Ukraine»
Faculty of Postgraduate Education
Department of therapy, cardiology and family medicine
Dzerzhinsky str., 9, Dnipropetrovsk, 49044, Ukraine
e-mail: kasterfpodma@i.ua*

Ключові слова: *інтерактивна технологія навчання, метод «мозкового штурму», науково-дослідницька діяльність інтернів*

Key words: *interactive learning technology, method of «brain storming», research activities of interns*

Реферат. *Применение современных инновационных технологий в подготовке врачей-интернов общей практики-семейной медицины. Потабашии В.А., Фесенко В.И., Кузьмина А.П., Василенко А.М., Маркова Е.Я., Швець С.В. Метод «мозгового штурма» является эффективным методом стимулирования познавательной - изобретательной активности, формирования творческого подхода к решению поставленной задачи, расширения научных знаний медицины и их применения в практической деятельности врача, усовершенствования уже известных явлений и законов науки для достижения конечной цели в дифференциальной диагностике и разработке профилактических мероприятий.*

Abstract. *Introducing modern innovation technologies in the training of interns of general practice-family medicine. Potabashniy V.A., Fesenko V.I., Kuzmina H.P., Vasylenko A.M., Markova O.Ya., Shvets S.V. "Brainstorming" method is an effective method to stimulate cognitive - inventive activity, the formation of a creative approach to solving this problem, increase of scientific knowledge on medicine and its application in practical activity of the doctor, improvement of already known phenomena and laws of science to achieve the ultimate goal in the differential diagnosis and development of preventive measures.*

Розвиток системи освіти вимагає від педагогічної науки і практики вивчення та впровадження нових методів навчання й виховання молоді. Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами в суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Нині створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність – здатність до оновлення, відкритість новому [1, 2].

Найважливішою особливістю сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації навчання – традиційної та інноваційної.

Інноваційне навчання трактується як процес і результат навчальної та освітньої діяльності, що стимулює новаторські зміни в освіті, культурі, соціальному середовищі. Воно орієнтоване на формування готовності особистості до динамічних змін у соціумі за рахунок розвитку здіб-

ностей до творчості, різноманітних форм мислення, а також здатності до співробітництва з іншими людьми [1].

Найголовнішою умовою навчально-виховного процесу є його особистісна зорієнтованість, спрямована на те, щоб кожен вихованець став повноцінним, самодостатнім, творчим суб'єктом діяльності, пізнання, спілкування, вільною і самодіяльною особистістю.

У період переходу до інформаційного суспільства педагогічна діяльність викладачів ВНЗ вимагає впровадження інноваційного підходу до процесу реформування змісту, методів, форм та засобів навчання, випереджаючи відповідно потреби швидкозмінного суспільства. Тому що в суспільстві в сучасних умовах миттєво старіючої інформації «знання – сьогодні» не є гарантом «успіху – завтра».

Інтерактивна технологія навчання - це така організація навчального процесу, яка унеможливує участь в колективному взаємодоповненню, заснованому на взаємодії всіх її учасників процесі навчального пізнання: або кожен має конкретне завдання, за яке він повинен публічно прозвітувати, або від його діяльності залежить якість виконання поставленого перед усією навчальною групою завдання.

Чотири групи інтерактивних технологій навчання за формами навчання [4]:

1. Інтерактивна технологія групового (кооперативного) навчання (робота в парах, у малих групах, «навчання у співпраці» тощо);

2. Фронтальні технології інтерактивного навчання («мікрофон», «мозковий штурм», аналіз конкретних ситуацій або «кейс-метод», метод інциденту та ін.);

3. Ситуативне моделювання-навчання у грі (метод ділової гри);

4. Технологія опрацювання дискусійних питань – навчання у дискусії («метод Прес», дискусія, дебати, семінар-дискусія, «круглий стіл»).

П'ять складових інтерактивних технологій навчання:

1. Мотивація – фокусування уваги на проблемі заняття, стимулювання інтересу до обговорюваної теми (не більше 5% часу заняття);

2. Оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів – забезпечення розуміння інтернами змісту їхньої діяльності: чого повинні досягти і чого від них чекає викладач (не більше 5% часу);

3. Надання інтернам необхідної інформації за стислий час з метою виконання на її основі практичного завдання шляхом інтерактивної взаємодії. Це може бути міні-лекція, читання роздаткового матеріалу, перевірка виконаного домашнього завдання, опанування інформацією за допомогою наочності (10-15% часу);

4. Інтерактивні вправи – центральна частина заняття, що передбачає застосування викладачем 1-3 інтерактивних технологій, що відбирається залежно від очікуваних результатів (45-60% часу);

5. Підбиття підсумків, оцінювання результатів заняття – процес, зворотний інструктаж, що називають рефлексією. Його завдання: прояснити зміст опрацьованого, співвіднести реальні результати з очікуваними; проаналізувати, чому відбулось так, а не інакше; зробити висновки; закріпити чи відкоригувати засвоєння; намітити нові теми для обговорення; установити зв'язок між тим, що вже відомо, і тим, що знадобиться

засвоїти навчитись у майбутньому; скласти план подальших дій (до 20% часу).

Останнім часом серед сучасних технологій і методів навчання особливе місце у професійній освіті посідає навчання за методом «мозковий штурм». «Мозковий штурм» (brain storming) - техніка групового творчого мислення, яка дозволяє знайти вирішення складних проблем шляхом вільного висловлювання думки всіх учасників [3]. Метою інтерактивного методу «мозковий штурм» є активізація інтелектуальної діяльності, яка спрямовується на висування ідей рішення конкретної задачі, на пропозицію шляхів розв'язання певної проблеми, а також звільнення від інерції мислення, подолання стереотипів при рішенні творчої задачі, акумуляцію ідей щодо вирішення запропонованої проблеми.

Основні принципи методу «мозковий штурм»: не критикувати відповіді інших; пропонувати будь-яке рішення, що спаде на думку; не робити самоцензури; висувати найбільшу кількість ідей, не має значення, чи можливо буде їх використати, чи ні; вільний розвиток, покращення, комбінування, розширення будь-яких висловлених ідей; виділення визначеного часу для отримання відповіді на чітко визначене питання; кількість учасників не більше ніж 10-12 осіб.

Освітні цілі методу «мозковий штурм»:

I. Навчальні цілі:

а) навчитись формулювати власну думку, вислуховувати та сприймати альтернативні думки;

б) навчитись аналізувати отриману інформацію, вирішувати складні клінічні ситуації;

в) досягнення високого рівня професійної підготовки інтернів;

г) розвиток клінічного мислення;

д) удосконалення навичок клінічного застосування теоретичних знань;

е) розвиток у інтернів здатності до пошукової роботи із застосуванням літератури, документації, ілюстративних матеріалів;

ж) розвиток самостійного клінічного мислення, спостережливості, вміння виділяти головне;

з) формування комунікативних якостей, навичок ефективного міжособового спілкування та колегіальних стосунків.

II. Організаційні цілі:

а) вчитись проводити дискусії, розв'язувати пізнавальні задачі на тлі емоційного стресу;

б) розвивати критичне мислення;

в) розвивати здатність працювати в команді.

III. Компетентнісні цілі:

а) сприяти розвитку нестандартного мислення, активності для засвоєння професійних навичок і вмінь у діагностиці та лікуванні.

Умови застосування методу «мозковий штурм»:

1. Наявність у слухачів певного рівня знань з проблеми, що обговорюється.

2. Наявність знань, які отримали з популярної літератури, брошур, телебачення, інтернету.

3. Наявність досвіду (роботи з хворими, які хворіли на подібні захворювання).

Інтерни повинні вміти:

1. Визначати фактори ризику при тій чи іншій нозології.

2. Збирати скарги та аналізувати анамнез.

3. Визначати загальні симптоми захворювання.

4. Розробляти діагностичну тактику.

5. Проводити диференційну діагностику з іншими захворюваннями.

6. Визначати лікувальну тактику.

7. Розробляти принципи первинної та вторинної профілактики.

Етапи методу «мозковий штурм»:

1. Підготовчий – постановка проблеми.

2. Основний – генерація ідей.

3. Заключний – аналіз.

Дії інтернів на підготовчому етапі: знайомство з інструкціями та сутністю методу «мозкового штурму»; самостійне вивчення рекомендованої літератури з теми.

Дії викладача на підготовчому етапі: пояснення правил застосування методу «мозкового штурму»; формування малих груп, об'єднаних спільною навчальною метою; розподіл ролей у кожній групі; зачитують ситуаційну задачу.

Методичне забезпечення на підготовчому етапі: матеріали лекцій, підручники, посібник для практичних занять, роздатковий матеріал, методичні рекомендації, адреси веб-сторінок, кафедральних інформаційних сайтів.

Дії слухачів на основному етапі: висловлюють ідеї щодо вирішення поставленого завдання, реєструють ідеї на окремих аркушах, обґрунтовують ідеї та викладають у вигляді конспекту, тез, малюнків, таблиць, обговорюють і відбирають оптимальні ідеї для вирішення поставленого завдання, після виконання завдання представляють свій варіант вирішення іншим учасникам групи, які доповнюють їх своїми думками, підкреслюють та з чимось не погоджуються, формують остаточний вибір найкращої ідеї вирішення проблеми та захищають його шляхом демонстрації презентації.

Дії викладача на основному етапі: ставить навідрі питання, координує зусилля учасників при обговоренні висунутих ідей.

Підсумковий етап. Дії викладача: узагальнює підсумки проведеної роботи, розробка системи і критеріїв оцінювання, розробка оціночної шкали, оцінює, чи вирішена проблемна ситуація, проводить діагностику професійних вмінь, проводить підведення підсумків та обговорення результатів колективної діяльності, визначає підсумковий бал успішності кожного студента.

Дії інтернів: обговорюють використані варіанти вирішення завдання, отримують оцінку викладача в балах, усвідомлюють ситуацію досягнення мети, відчуття успіху.

Шкала оцінювання учасників «мозкового штурму»: вміння проводити диференційну діагностику та вибрати адекватну діагностичну та лікувальну тактику в умовах обмеженого часу – (1-10 балів), комунікативність, здатність працювати в команді – (1-5 балів), активність (кількість висунутих ідей; кожна ідея) – (Nx1 бал), якість ідей на етапі генерації - (тривіальні – 1 бал, оригінальні – 2 бали, евристичні – 3 бали, фантастичні – 4 бали; креативні – 5 балів), якість ідей на етапі обговорення (ідеї, які не використовуються при формуванні висновку – 1 бал; ідеї, які використовуються при формуванні висновку – 1-5 балів; ідея, яка має реальний вихід у практику – 10 балів), компетентність (активність в обговоренні висловлених ідей – бали за кількістю; здатність до вибору та обґрунтування тих ідей, що увійдуть у висновок – 15 балів).

Визначення кращих учасників за загальним рейтингом з диференціацією за балами:

оцінці «5» відповідають 25 балів;

оцінці «4» відповідають 20 балів;

оцінці «3» – 19 та менше балів.

Основні висновки щодо педагогічної ефективності методу.

Дає імпульс проблемному навчанню, процес дискусії формує специфічні уміння і навички: вміння формувати думки, аргументувати, молодий лікар отримує знання завдяки власній активності, акцентує увагу учасників на темі, дає можливість їм зосередитись, примушує думати на фоні емоційного стресу, забезпечує кожному члену групи «мозкового штурму» рівну участь в обговоренні проблеми та висунанні ідей, створює сприятливі умови для виникнення ефекту «ланцюгової реакції» і синергічного підсилення ідей, стимулює, мотивує навчальну діяльність, можливість вирішувати міждисциплінарні проблеми, неформальний підхід до пошуку відповіді чи

розв'язку, емоційність надає цьому методу певної спільності з ігровими методами навчання.

ПІДСУМОК

Впровадження в навчальний процес інтерактивного методу «мозковий штурм», спрямованого на активізацію інтелектуальної діяльності

лікарів-інтернів на циклах первинної спеціалізації за фахом «Загальна практика-сімейна медицина», сприятиме поглибленню знань і формуванню творчого підходу до вирішення поставлених завдань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М. Дичківська. – Київ: Академвидав, 2004.
2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій./Автор-укладач Н.П.Наволокова. – Харків: Вид. група «Основа», 2010. – 176 с.
3. Мілерян В.С. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять у медичних вузах: навч. посіб. / В.С. Мілерян. – Київ, 2008. – 80 с.
4. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод.посіб. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – Київ: Вид-во А.С.К., 2004. – 192 с.

REFERENCES

1. Dychkivska IM. [Innovative pedagogical technologies: Textbook]. Kyiv: Akademvydav; 2004. Ukrainian.
2. Navolokova NP. [Encyclopedia of educational technologies and innovations]. Kharkiv: "Osnova"; 2010:176. Ukrainian.
3. Mileryan VYe. [Methodical basics in preparation and conduction of educational classes in medical universities].Textbook. Kyiv, 2008;80. Ukrainian.
4. Pometun OI, Pyrozhenko LV. [Modern class. Interactive technologies of studying: Teaching aid]. Kyiv: A.S.K. Publishing, 2004;192. Ukrainian.

УДК 616.3:614.254.3]-07-08

**Ю.І. Решетілов,
С.М. Дмитрієва,
О.Ю. Васильченко,
Н.М. Проценко,
О.Ф. Цаприка**

НЕІНВАЗИВНИЙ СКРИНІНГ КОМОРБИДНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ГЕПАТОБІЛІАРНОЇ ЗОНИ ТА ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ У ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ

ДЗ «Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України»

бул. Вінтера, 20, Запоріжжя, 69096, Україна

SI «Zaporozhye Medical Academy of Postgraduate Education of Health Ministry of Ukraine»

Winter boul., 20, Zaporozhye, 69096, Ukraine

e-mail: y.reshetilow@mail.ru

Ключові слова: *неінвазивна діагностика, аероіонне тестування, захворювання органів гепатобіліарної зони й підшлункової залози, сімейна медицина*

Key words: *non-invasive diagnostics, aeroionic testing, diseases of hepatobiliary area and pancreas, family medicine*

Реферат. Неінвазивний скринінг коморбидних захворювань гепатобіліарної зони і піджелудочної залози в практиці сімейного лікаря. Решетілов Ю.І., Дмитрієва С.Н., Васильченко Е.Ю., Проценко Н.Н., Цаприка О.Ф. *Выполнено комплексное исследование аэроионов выдыхаемого воздуха у 156 пациентов с коморбидными заболеваниями органов пищеварения. Оценены перспективы использования в клинической практике*